

Ett klimathållbart Röda Korset

Tips för avdelningens klimatarbete

Klimatförändringen är det största problemet i vår tid som påverkar allas liv. Den är en enorm humanitär utmaning som försvagar miljontals människors möjligheter att skaffa mat, bo i sina hemtrakter och allt oftare klara av extrema väderfenomen. Nästan alla katastrofer orsakade av översvämningar, stormar och andra naturfenomen är helt eller delvis en följd av klimatförändringen, och konsekvenserna bara ökar.

Något måste alltså göras.

Finlands Röda Kors riktlinjer för klimathållbarhet godkändes på hösten 2022. Riktlinjen styr särskilt den egna verksamhetens miljöhållbarhet, anpassning till klimatförändringen och beredskapsarbete, samt kommunikation och påverkan med anknytning till klimatförändringen. Riktlinjen, som är gemensam för hela organisationen, uppmuntrar och stöder alla som är med i Finlands Röda Kors verksamhet att bedöma verksamhetens klimatpåverkan, fatta beslut som minskar utsläppen och vid behov ändra sina verksamhetsmodeller. Syftet är att riktlinjen beaktas i avdelningarnas och distriktens verksamhetsplaner, samt vid avtal med samarbetsparter och underleverantörer.

Röda Korsets kärnuppgift och styrka är att förbereda sig på att hjälpa katastrof- och olycksoffer i hemlandet och ute i världen. Röda Korset har beredskap att agera om ett behov av hjälp uppstår. Riktlinjerna för klimathållbarhet ger en viktig uppgift för hela organisationen att lokalt, regionalt och nationellt bedöma klimatkrisens effekter och förbereda sig på dem. Beredskaps- och verksamhetsplanerna är ett lämpligt sätt att lokalt fundera på hur vi svarar på de förändringar som klimatkrisen orsakar och hur vi ska ändra vår verksamhet.

Röda Korset är inte ensamt i fråga om klimatförändringens effekter. Det är viktigt att vi konkret beaktar klimatförändringens effekter också när vi samarbetar med våra partners och svarar på nya hjälpbehov. Behovet av samarbete ökar.

Målet med denna broschyr är att inspirera och uppmuntra Röda Korsets avdelningar och verksamhetsgrupper att fundera över sin egen klimatpåverkan och ge tips på frågor som det lönar sig att fästa uppmärksamhet vid. I den här guiden finns idéer för avdelningarnas verksamhet, allt från enkla gärningar till förändrade tillvägagångssätt. Syftet är att det ska finnas något som alla kan använda beroende på avdelningens resurser, verksamhetens omfattning och förhållanden.

Dela gärna med er av avdelningens tillvägagångssätt, erfarenheter och goda idéer till andra avdelningar, till exempel på distriktets evenemang, i sociala medier eller på riksomfattande evenemang! Även små gärningar har betydelse.

Du kan bekanta dig med riktlinjerna för klimathållbarhet på webben:

<https://www.rodakorset.fi/vart-arbete/det-etiska-och-ansvarsfulla-roda-korset/miljoansvar/>

Den egna verksamhetens klimathållbarhet

Att minska den egna verksamhetens miljöpåverkan är hela organisationens gemensamma uppdrag. Redan nu gör vi saker lite annorlunda: Vi digitaliserar verksamheten, vi kan använda fossilfria energikällor och främja cirkulär ekonomi. Samtidigt ökas verksamhetens hållbarhet och medlemmarnas möjligheter att delta i verksamheten, bland annat digitalt. Det är viktigt att identifiera befintliga, välfungerande tillvägagångssätt och dela goda erfarenheter avdelningarna emellan.

Enkla gärningar:

- Man har distansmöten när det är möjligt.
- Man rör sig till fots, med cykel, med kollektivtrafik eller samåker alltid när det är möjligt.
- Man är klimat- och miljövänlig vad gäller mötesserveringen (bl.a. undviker eller minskar mängden rött kött och andra animaliska produkter, använder säsong grönsaker och minskar svinnet).
- Man undviker att använda engångstallriker och -muggar om det är möjligt att använda riktiga.
- Man undviker att skriva ut om pappret inte verkligen behövs. Man kan också på förhand fråga deltagarna om utskrifter behövs.
- Man minimerar mängden avfall och återvinner.
- Man undviker plast som förpackningsmaterial när det inte är nödvändigt för att produkten ska hålla.
- Energieffektivitet: Man släcker belysning och datorer, reglerar användningen av värmeelement och luftkonditioneringsapparater.
- Man skaffar inte onödiga grejer.

Avancerade åtgärder:

- Man skaffar kännedom om den egna verksamhetens miljöpåverkan och utökar kunskanden om klimathållbarhet.
- Man är medveten om de egna utsläppen och beräknar dem med hjälp av någon befintlig klimaträknare, eller genom att använda centralbyråns beräkningsverktyg.
- Man beaktar riktlinjerna för klimathållbarhet som en del av avdelningens verksamhetsplan.
- Man samarbetar med andra avdelningar och klimatpåverkare för att främja klimathållbarheten.
- Man minskar energiförbrukningen i lokalerna och granskar elavtalet (egna lokaler eller påverkar lokalernas ägare): till exempel LED-lampor, temperatursänkning.
- Man främjar återvinningsmöjligheterna (egna lokaler eller påverka lokalernas ägare).
- Man använder lokalerna effektivare (delade lokaler, gemensam användning, avskaffar onödiga lokaler).
- I upphandlingar tar man hänsyn till klimathållbarheten och bedömningen av upphandlingsbehovet.
- Man skaffar miljöcertifierade eller begagnade produkter.
- Man ordnar jippon för den egna miljön, till exempel för miljövården eller för att plocka skräp, eventuellt i samarbete med andra organisationer.

- Man använder immateriella gåvor eller bruksföremål som belöningar och hågkomster (t.ex. tackar de frivilliga med immateriella gåvor i stället för med föremål).
- Man ordnar utbildningar på distans och organiserar webinarier.
- Man beaktar hållbarheten i investeringsverksamheten.
- Man beaktar hållbarheten vid insamlingen av medel, till exempel hurdana produkter som säljs och hur de har tillverkats.
- Man erbjuder nödvändiga verktyg samt färdigheter i facilitering av distansdeltagande vad gäller utbildning av frivilliga, gruppledare och utbildare.
- Man deltar i verksamheten som ordnas av Finlands Röda Kors klimatpåverkare.

Förändring av tillvägagångssätt:

- Man utser en klimatansvarig för avdelningen.
- Man utarbetar en målinriktad klimatplan för avdelningen och följer upp den.
- Man har en verksamhetsgrupp för klimatfrågor.
- Man främjar cirkulär ekonomi i praktiken, till exempel använder begagnade varor i sin egen verksamhet, återvinner eller bedriver loppmarknadsverksamhet.
- Man deltar i beräkningen av hela organisationens koldioxidavtryck, gör upp en plan för att minska utsläppen och förbinder sig till att vara koldioxidneutral senast 2030.

Anpassning till klimatförändringen och beredskapsarbete

Klimatförändringen medför utmaningar och ett ökat bistandsbehov även i Finland. Förmågan att svara på klimatförändringen förutsätter ökad medvetenhet om väder- och klimatrisker, samt metoder att anpassa sig till förändringen. Anpassningen är en långsiktig förberedelse för plötsliga krissituationer. Medan klimatförändringen framskrider förekommer till exempel extrema väderfenomen - allt oftare och våldsammare än tidigare. Klimatförändringens effekter tvingar människor till utvandring, vilket kan betyda ökande migration även i Finland och således behov av hjälp och stöd.

Enkla gärningar:

- Man upprätthåller kompetensen genom att delta i aktuella (distan)sutbildningar i anslutning till beredskapen (bl.a. extrema väderfenomen).
- Man upprätthåller ett bra samarbete med grannavdelningarna och deltar i möten kring regionala teman.
- Avdelningen har en egen beredskapsplan eller så ingår avdelningen i den regionala planen.

Avancerade åtgärder:

- Man identifierar lokala effekter eller ändringar på grund av klimatförändringen (t.ex. värmeböljor, översvämningar, extrema snöfall o.s.v.).
- I beredskapsövningarna identifierar man de risker som är centrala för beredskapen och som är kopplade till klimatförändringen (t.ex. tillgång till rent dricksvatten och elavbrott).
- Man identifierar utsatta grupper, såsom äldre personer under värmeböljor
- Man samarbetar med andra avdelningar och aktörer för att ordna beredskapsövningar.
- Man använder experters och myndigheters kunskande.
- Man samarbetar med lokala myndigheter, bland annat för att utarbeta kommunernas klimat- eller beredskapsplaner.
- Man främjar aktivt tryggheten i vardagen och beredskapen samt tar nya frivilliga med i verksamheten.

Förändring av verksamhetssätt:

- Man använder aktuell forskning (t.ex. meteorologiska institutet eller <https://www.klimatguiden.fi>) som en del av beredskapsplaneringen.
- Man bedriver ett övergripande samarbete med andra lokala aktörer.

Kommunikation och påverkan

Kommunikation och påverkan stöder Finlands Röda Kors möjligheter att förebygga, förbereda sig för och reagera på ökande katastrofer som förorsakas av klimatförändringen. Med kommunikation ökas människors medvetenhet om väder- och klimatrisker, samt möjligheterna till anpassning. Genom kommunikation stärks även Röda Korsets ställning som en klimataktör som för talan för de allra mest utsatta människogrupperna. Vid kommunikation om verksamheten fokuserar man på klimatförändringens effekter ur perspektivet beredskap och anpassning.

Enkla gärningar:

- Man deltar i Hungerdagen och syns lokalt.
- Man kommunicerar om avdelningens verksamhet i Oma och tar aktivt emot nya frivilliga
- Man delar Röda Korsets klimatbudskap i sociala medier.

Avancerade åtgärder:

- Man lyfter fram klimatförändringens mänskliga effekter genom att skriva till exempel en blogg eller i en lokaltidning.
- Man skapar tillställningar till förmån för kampen mot klimatförändringen.
- Man ökar kunskapen om klimatförändringens lokala effekter ur beredskapssynvinkel, till exempel genom att ordna diskussionstillfällen.
- Man informerar om sina egna goda erfarenheter, till exempel samarbete med kommunen för att minska utsläppen.

Förändring av verksamhetssätt:

- Man utarbetar en kommunikations- och påverkansplan för avdelningen.
- Avdelningen följer upp och kommunicerar om sina klimatåtgärder.
- Man ordnar ett webinarium eller en utbildning i klimat- och beredskapsfrågor.
- Man inrättar en aktiv klimatverksamhetsgrupp.

